

Geluid | Lawaai

Gezondheid ^[1]

De Stichting Arbocatalogus Afvalbranche heeft dit onderdeel met positieve toetsing uit 2011 op 19 november 2025 ter hertoetsing aangeboden aan de Nederlandse Arbeidsinspectie.

Beschrijving van het risico

Bij diverse werkzaamheden in de afvalbranche vindt blootstelling aan hoge geluidsniveaus plaats. Wanneer geluid te hard is, geeft het gehoorschade, want blootstelling aan een hoog geluidsniveau beschadigt de trilhaartjes van het gehoor. Naar mate het hoge geluidsniveau langer duurt, neemt de schade aan de trilhaartjes toe. Blootstelling aan lawaai boven de wettelijke normen (actiewaarden) wordt 'schadelijk geluid' of 'schadelijk lawaai' genoemd. De eerste actiewaarde is 80 dB(A).

Definitie

De woorden 'geluid' en 'lawaai' liggen in elkaars verlengde. Volgens het woordenboek is geluid een trillende beweging van de lucht die door het gehoororgaan wordt waargenomen. Lawaai is rumoer, de beleving van hard en hinderlijk geluid. De arboregelgeving gebruikt alleen de term 'lawaai'. Volgens de definitie in het Arbobesluit omvat de blootstelling aan lawaai alle op het werk aanwezige geluiden inclusief impuls geluiden. Dit geluid of lawaai kan hinderlijk zijn, maar kan ook schadelijk zijn.

Bij een dagelijkse blootstelling (dagdosis) aan lawaai boven de wettelijke vastgelegde eerste actiewaarde is er sprake van 'schadelijk lawaai' of 'schadelijk geluid'; dan treedt schade aan het gehoor op.

Geluid is zeker te hard als je er tijdelijk doof van wordt. Er is een vuistregel om een eerste schatting te maken of het geluidsniveau te hoog is, namelijk: als iemand op een afstand van 1 meter met stemverheffing moet spreken om verstaanbaar te zijn dan is het geluidsniveau zeker meer dan 80 dB(A). Een dagelijkse blootstelling aan meer dan 80 dB(A) heet de eerste actiewaarde. Naast mogelijke schade door langdurige blootstelling aan geluid boven de eerste actiewaarde, kan ook een kortdurende zeer hoog geluidsniveau - zogenoemd pieklawaai met een geluidsdruk niveau hoger dan 135 dB(C) leiden tot schade van het gehoororgaan.

Lawaai van een geluidbron boven de eerste actiewaarde veroorzaakt schade aan het gehoor die niet meer herstelt, ook niet in de loop van de tijd. Het gevolg van gehoorbeschadiging is slechthorendheid waardoor iemand geluiden in de omgeving niet meer goed waarneemt. Iemand die slechthorend is geworden, kan zeer moeilijk een normaal gesprek voeren, laat staan genieten van een feestje en raakt vaak in een sociaal isolement. Slechthorendheid die door lawaai tijdens het werk is veroorzaakt, is een beroepsziekte en brengt een handicap die in meerdere of mindere mate invloed heeft op het sociale leven van betrokkene.

Voorbeelden van schadelijk lawaai in de afvalbranche zijn:

- het dichtgooien van containers zonder demping op de kleppen
- het lossen van een glascontainer
- het persen van grof afval
- het shredderen en balen van papier
- het afladen van zwaar materiaal uit containers

- gierende luchtventielen bij rioleringsbeheer
- leegzuigen van straatkolken bij rioleringsbeheer
- handmatig reinigen van objecten bij rioleringsbeheer
- het toepassen van pompen
- het in de directe omgeving aanwezig zijn bij het uitvoeren van straalwerkzaamheden
- lawaaiige arbeidsmiddelen zoals veegmachine, bladblazer, kolkenzuiger enzovoorts
- elektrische handgereedschappen zoals boormachine, schuurmachine enzovoorts

De werkgever is wettelijk verplicht om maatregelen te treffen om de blootstelling aan lawaai te voorkomen of te beperken. Deze verplichting geldt ook voor geluidhinder, dus als de dagelijkse geluidblootstelling de eerste actiewaarde niet overschrijdt. Bij overschrijding van de dagdosis is het nemen van maatregelen wettelijk verplicht. De te nemen maatregelen zijn niet branchespecifiek maar generiek, dus op iedere bedrijfstak van toepassing. Er zijn geen maatregelen specifiek voor de afvalsector op een enkele uitzondering na.

Wet en regelgeving

 Arbowet, Arbobesluit en arboregelgeving

Arbidsomstandighedenwet

- Artikel 3 Arbowet inzake Arbobeleid
- Artikel 5 Arbowet inzake Risico-inventarisatie en -evaluatie
- Artikel 8 Arbowet inzake Voorlichting en onderricht
- Artikel 9 lid 3 Arbowet inzake Melding en registratie van arbeidsongevallen en beroepsziekten
- Artikel 11 onder b. Arbowet inzake Algemene verplichtingen van de werknemers

Arbidsomstandighedenbesluit

Afdeling 3 van hoofdstuk 6 van het Arbobesluit inzake Lawaai

- artikel 6.6 inzake Definities
- artikel 6.7 inzake Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, beoordelen en meten
- artikel 6.8 inzake Maatregelen ter voorkoming of beperking van de blootstelling
- artikel 6.9 inzake Weekgemiddelde
- artikel 6.10 inzake Audiometrisch onderzoek
- artikel 6.10a inzake Maatregelen bij gehoorbeschadiging
- artikel 6.11 inzake Voorlichting en onderricht
- artikel 6.27 inzake Arbeidsverboden jeugdige werknemers
- artikel 6.29c inzake Schadelijk geluid (verbod op blootstelling van zwangere werknemer)
- Artikel 8.1 Arbobesluit inzake Algemene vereisten persoonlijk beschermingsmiddel
- Artikel 8.2 Arbobesluit inzake Keuze persoonlijk beschermingsmiddel
- Artikel 8.3 Arbobesluit inzake Beschikbaarheid en gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen
- Artikel 8.4 Arbobesluit inzake Algemene vereisten veiligheids- en gezondheidssignalering

Arbidsomstandighedenregeling

- Artikel 8.10 Arboregeling inzake Soorten borden
- Artikel 8.11 Arboregeling inzake Plaatsing van borden
- Gebodsbord 'Gehoorbescherming verplicht' uit bijlage XVIII van de Arboregeling

Overige regelgeving, normen, richtlijnen en dergelijke

- Norm NEN-ISO 1999:2016 en. Akoestiek – Inschatting van gehoorverlies door lawaai
- Norm NEN-EN-ISO 9612:2009 en. Akoestiek - Bepaling van de blootstelling aan geluid op de werkplek – Praktijkmethode
- Norm NEN-EN 458:2016 Gehoorbeschermers - Aanbevelingen voor keuze, gebruik, verzorging en onderhoud - Praktijkrichtlijn
- Norm NEN-EN 352-x (serie):2020 Gehoorbeschermers – Algemene eisen | Veiligheidseisen

Meer informatie

- Nederlandse Arbeidsinspectie, Werkinstructie [Blootstelling aan geluid](#) ^[2] (20 mei 2025)
- Website van [Expertisecentrum voor Gehoor en Arbeid](#) ^[3]

Selecteer in de tabel een maatregel om te bekijken, of maak een selectie voor een printervriendelijke versie of om als PDF op te slaan.

Risico	✔ Maatregelen	Arbeidshygiënische Strategie
Geluid Lawaai	☐ <u>Beschrijven lawaai en maatregelen in RI&E</u> [4]	Wettelijke verplichting
	☐ <u>Voorlichten over lawaai</u> [5]	Wettelijke verplichting
	☐ <u>Stellen inkoop-eisen aan lawaai-productie</u> [6]	Bronmaatregelen
	☐ <u>Afschermen of beperken geluidsbron</u> [7]	Technische maatregelen
	☐ <u>Aanbieden PAGO gehoortest</u> [8]	Organisatorische maatregelen
	☐ <u>Markeren waar gehoorbescherming verplicht is</u> [9]	Organisatorische maatregelen
	☐ <u>Opstellen en naleven onderhoudsplan</u> [10]	Organisatorische maatregelen
	☐ <u>Opstellen en uitvoeren lawaai-bestrijdingsplan</u> [11]	Organisatorische maatregelen
	☐ <u>Rouleren taken om blootstelling aan lawaai te verminderen</u> [12]	Organisatorische maatregelen
	☐ <u>Gebruiken gehoorbescherming</u> [13]	Persoonlijke beschermingsmiddelen

Source URL: <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/risico/geluid-lawaai>

Links

[1] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/tags/gezondheid>

[2] <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/richtlijnen/2025/05/20/werkinstructie-blootstelling-aan-geluid>

[3] <http://www.gehoorenarbeid.nl/>

[4] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/beschrijven-lawaai-en-maatregelen-in-rie>

[5] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/voorlichten-over-lawaai>

[6] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/stellen-inkoopeisen-aan-lawaai-productie>

[7] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/afschermen-of-beperken-geluidsbron>

[8] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/aanbieden-pago-gehoortest>

[9] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/markeren-waar-gehoorbescherming-verplicht-is>

[10] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/opstellen-en-naleven-onderhoudsplan>

[11] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/opstellen-en-uitvoeren-lawaai-bestrijdingsplan>

[12] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/rouleren-taken-om-blootstelling-aan-lawaai-te-verminderen>

[13] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/gebruiken-gehoorbescherming>